

C-358/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. június 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. május 20.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

Tilman SA

Ellenérdekű fél:

Unilever Supply Chain Company AG

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2010-ben a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél, a belga jog szerinti Tilman SA társaság egy úgynevezett *Unilever Purchasing Contract* (a továbbiakban: U.P.C.) megállapodást kötött a svájci jog szerinti Unilever Supply Chain AG társasággal, amelyben meghatározott ár ellenében vállalta filteres teát tartalmazó dobozok elkészítését és csomagolását. 2011-ben a felek egy második megállapodást is aláírtak, amelyben módosították a szerződéses árat. Az eljárás megváltozása következtében vita alakult ki a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által kiszámlázott ár megemlése miatt, és az ellenérdekű fél csak részben fizette ki a számlákat. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél felhívta az ellenérdekű felet a fennmaradó kifizetetlen összegek megfizetésére.
- 2 Az elsőfokú bíróság előtt az ellenérdekű fél arra hivatkozott, hogy az általános szerződési feltételei szerint kizárólag az angol bíróságok rendelkeznek joghatósággal a jogvita elbírálására. 2015. augusztus 12-i ítéletével az elsőfokú bíróság úgy határozott, hogy a belga bíróságok joghatósággal rendelkeznek a jogvita elbírálására, azonban a szerződés az angol jog hatálya alá tartozik, és e jog szerint kell értelmezni.

- 3 A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben. Véleménye szerint a saját általános szerződési feltételei értelmében a szerződés a belga jog hatálya alá tartozik, és e jog szerint kell elbírálni. Az ellenérdekű fél csatolt fellebbezést nyújtott be, amelyben arra hivatkozott, hogy nem a belga, hanem az angol bíróságok rendelkeznek joghatósággal.
- 4 A Cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) 2020. február 12-én meghozott ítéletében (a továbbiakban: megtámadott ítélet) elfogadta a fellebbezéseket, helyt adott az ellenérdekű fél által előterjesztett joghatóság hiányára alapított kifogásnak, és kimondta, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeiben szereplő joghatósági kikötésnek megfelelően a belga bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a vitatott szerződés végrehajtásából eredő jogvita elbírálására.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 5 A Cour de cassation (semmtörvényszék) előtt a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél egyetlen jogalapra hivatkozik, amely a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, Luganóban, 2007. október 30-án aláírt egyezmény (HL 2009. L 147., 5. o., a továbbiakban: második Luganói Egyezmény) 23. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértésén alapul, amennyiben a megtámadott ítélet a vitatott megállapodást olyan interneten kötött szerződésnek tekinti, amelyben a vásárlónak a vásárlása véglegesítése előtt egy rubrikát kell bejelölnie, amellyel elfogadja az eladó általános szerződési feltételeit, és ezen ítélet ezáltal – anélkül, hogy a bíróság meggyőződött volna arról, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeit ténylegesen közölték-e a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel – úgy határoz, hogy az általános szerződési feltételekben szereplő joghatósági kikötésnek a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél általi elfogadása bizonyított, mivel fenntartás nélkül aláírta a vitatott szerződést, miután megismerhette, letölthette és kinyomtathatta az említett általános szerződési feltételeket.
- 6 A vitatott megállapodás megemlíti, hogy eltérő szerződéses kikötések hiányában a <https://e4us.unilever.com> weboldalon szereplő általános termékvásárlási feltételek, vagyis az ellenérdekű fél honlapján elérhető általános szerződési feltételek hatálya alá tartozik.
- 7 Ezen általános szerződési feltételekben található:
  - az 1.2. cikk, amelynek értelmében a U. P. C elfogadásával a szállító elfogadja, hogy az említett feltételek a U. P. C részét képezik, és azok alkalmazandók, kizárva minden más rendelkezést, és hogy e feltételek a U. P. C kikötéseivel együttesen szabályozzák a felek közötti szerződéses viszonyokat, és
  - a 15.9. cikk, amely szerint az angol bíróságok joghatósággal rendelkeznek a szerződéssel kapcsolatos valamennyi jogvita elbírálására, és e szerződést az angol jog szabályozza és azt e jog szerint kell értelmezni.

A jogvita arra a kérdésre vonatkozik, hogy e joghatóságot kikötő megállapodás – vagy joghatósági kikötés – érvényesen jött-e létre a felek között, és következésképpen érvényesíthető-e a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel szemben.

A felek egyetértenek a második Luganói Egyezmény alkalmazhatóságát illetően.

8 A második Luganói Egyezmény 23. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ha a felek, akik közül egy vagy több ezen egyezmény által kötelezett valamely államban lakóhellyel rendelkezik, egy bizonyos jogviszonnyal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogviták eldöntésére ezen egyezmény által kötelezett valamely állam bíróságának vagy bíróságainak joghatóságát kötik ki, a megállapodás szerinti bíróság vagy bíróságok rendelkeznek joghatósággal. Az ilyen joghatóság a felek eltérő megállapodásának hiányában kizárólagos. Az ilyen joghatóságot kikötő megállapodást meg lehet kötni:

- a) írásban vagy szóban, amelyet írásban megerősítettek; vagy
- b) a felek között korábban kialakított gyakorlatnak megfelelő formában; vagy
- c) nemzetközi kereskedelemben annak a szokásos gyakorlatnak megfelelő formában, amelyet a feleknek ismerniük kell, vagy ismerniük kellett volna, és amelyet az ilyen kereskedelemben az érintett ügylet szerződésével azonos típusú szerződések szerződő felei széles körben ismernek, és rendszeresen betartanak.

(2) A megállapodás tartós rögzítését biztosító, elektronikus módon történő bármely közlés az „írással” formával egyenértékű.

[...]

9 Ez a rendelkezés azonos a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet („Brüsszel I” rendelet, HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.; amelynek helyébe 2015. január 10-i hatállyal a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet lépett [HL 2012. L 351., 1. o.] 23. cikkével. Az Európai Unió tagállamai által Izlanddal, Norvégiával és Svájcjal aláírt második Luganói Egyezmény célja ugyanis az, hogy e három államra kiterjessze a „Brüsszel I” rendeletben foglalt szabályokat.

10 E célra, a második Luganói Egyezmény és a „Brüsszel I” rendelet között fennálló lényeges kapcsolatra, valamint arra a tényre, hogy a második Luganói Egyezmény az uniós jog szerves részét képezi, és ezért a Bíróság rendelkezik hatáskörrel arra, hogy rendelkezései értelmezéséről a tagállamok bíróságai általi alkalmazását

illetően határozzon, „[a]z ezen egyezményt alkalmazó és értelmező bíróságok megfelelően figyelembe veszik az érintett rendelkezésekkel vagy az 1988. évi Luganói Egyezmény és az ezen egyezmény 64. cikkének (1) bekezdésében említett jogi aktusok [vagyis többek között a „Brüsszel I” rendelet] hasonló rendelkezéseivel kapcsolatban az ezen egyezmény által kötelezett államok bíróságai és az [Európai Unió] Bírósága által hozott vonatkozó határozatokban megállapított elveket” (a második Luganói Egyezmény 2. sz.jegyzőkönyvének 1. cikke)

- 11 A második Luganói Egyezmény 23. cikkének (1) és (2) bekezdését tehát az Európai Unió Bíróságának a Brüsszel I” rendelet 23. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni.
- 12 A Bíróság által a „Brüsszel I” rendeletet megelőző 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés a „Brüsszel I” rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e jogi aktusok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők (2014. október 23-i flyLAL-Lithuanian Airlines ítélet, C-302/13, EU:C:2014:2319, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 13 A Bíróság szerint a „Brüsszel I” rendelet 23. cikkében (korábban az 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény 17. cikke) előírt alaki feltételek célja a felek általi tényleges elfogadásról való bizonyosságszerzés. Ha a 23. cikkben előírt alaki feltételek valamelyike teljesül, az elfogadás bizonyított (1981. június 24-i Elefanten Schuh ítélet, 150/80, EU:C:1981:148, 29. pont).
- 14 A kérdés viszonylag egyszerű, ha az általános szerződési feltételeket közvetlenül a szerződéshez csatolták. A dolgok bonyolultabbak, ha nem ez a helyzet. A fellebbviteli bíróság, amikor megvizsgálta, hogy milyen feltételek mellett kell bizonyítani, hogy valamely szerződő fél ténylegesen elfogadta a másik szerződő fél általános szerződési feltételeiben foglalt joghatósági kikötést, ha azokat nem közvetlenül a szerződéshez csatolták, az 1976. december 14-i Estasis Saloti di Colzani ítélet (24/76, EU:C:1976:177) és a 2015. május 21-i El Majdoub ítélet (C-322/14, EU:C:2015:334) tanulságaira hivatkozott, és megállapította, hogy:
  - ami azt a feltételt illeti, hogy amennyiben az általános szerződési feltételeket nem csatolták közvetlenül a szerződéshez, akkor a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél részéről történő aláírás céljából az ellenérdekű által közölt vitatott szerződésnek kifejezetten hivatkoznia kell arra, hogy a szerződés, vagy a felek között létrejött más megállapodás egyéb kikötésének hiányában az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeit kell alkalmazni;
  - azon feltételre vonatkozóan, hogy az általános feltételekre való hivatkozásnak egy szokásos gondossággal eljáró személy által ellenőrizhetőnek kell lennie, a vitatott szerződés azt a hiperlinket említi, amely lehetővé teszi a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára, hogy hozzáférjen az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeihez, az alsóbb fokon eljáró bíróságok rámutattak arra, hogy

ez a link egy olyan oldalra utal, amelyen két fül található: egy *Log on* és egy *General Supplier Information*, amely különböző dokumentumok – így többek között az általános vételi feltételek - letöltését javasló oldalra vezet, nem vitatott, hogy a felek az angol nyelvet használják valamennyi kereskedelmi ügyletük során, amelyeket a benyújtott iratok alapján kizárólag elektronikus úton valósítanak meg, tehát a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél ismeri az informatikai eszközöket és az „új kommunikációs technikákat”, és egyszer sem élt fenntartással azzal kapcsolatban, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételekhez nem férhetett hozzá;

- ami azt a feltételt illeti, hogy az elektronikus úton továbbított általános feltételeknek tartós adathordozón rögzíthetőknek kell lenniük, az egyszerű „lehetőség” elegendő, mivel az ellenérdekű fél honlapjának, amelyen az általános szerződési feltételei szerepelnek, és amely a hiperlinknek köszönhetően elérhető, lehetővé kell tennie azoknak a szerződéskötést megelőző kinyomtatását és megőrzését, az alsóbb fokozatú bíróságok megállapították, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételei a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által letölthető és így kinyomtatható dokumentumok között szerepelnek, és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél, miután megismerhette, letölthette és kinyomtathatta az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeit, fenntartás nélkül aláírta a vitatott szerződést.

- 15 A Cour de cassation (semmtörvényszék) előtt a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél előadja, hogy nem vitatott, hogy olyan szerződést írt alá, amely az ellenérdekű fél honlapján elérhető általános feltételekre való egyszerű hivatkozást tartalmazott. A megtámadott ítélet tévesen hasonlítja a vitatott megállapodást az „interneten megkötött szerződéshez”, amelynek keretében a „vásárlónak a vásárlása véglegesítése előtt egy rubrikát kell bejelölnie, amellyel elfogadja az eladó általános szerződési feltételeit”. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél egyáltalán nem kényszerült arra, hogy az ellenérdekű fél honlapja megfelelő rubrikájának bejelölésével formálisan elfogadja annak általános feltételeit. Ebből következik, hogy a fellebbviteli bíróság által alkalmazott ítélkezési gyakorlatbeli értelmezés nem ültethető át az elé terjesztett konkrét helyzetre, mivel az az eset, amikor valamelyik fél online elérhető általános feltételekre való utalást tartalmazó dokumentumot ír alá, eltér attól az esettől, amelyben e fél a vonatkozó rubrika bejelölésével formálisan és közvetlenül fejezi ki ezen általános feltételek elfogadását.
- 16 Ennélfogva a Cour de cassation (semmtörvényszék) arra a következtetésre jut, hogy a megtámadott ítélet nem jogszerűen indokolt, amennyiben azt állapítja meg, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételeiben foglalt joghatósági kikötésnek a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél általi elfogadása azért bizonyított, mert ez utóbbi fenntartás nélkül aláírta a vitatott szerződést, miután lehetősége volt az említett általános szerződési feltételek megismerésére, letöltésére és kinyomtatására, és ezáltal annak megállapítására szorítkozik, hogy az ellenérdekű fél általános szerződési feltételei hozzáférhetőek voltak, azonban nem győződött meg arról, hogy a szóban forgó általános szerződési feltételeket ténylegesen

közltek-e a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel, és hogy ő kifejezetten elfogadta-e azokat, holott a joghatósági kikötés érvényességére vonatkozó feltételeket szigorúan kell értelmezni, mivel azok elsődleges célja az érdekeltek általi tényleges elfogadásról való megbizonyosodás.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 17 A Cour de cassation (semmitőszék) úgy ítéli meg, hogy e jogalap vizsgálata céljából a következő kérdést kell előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

„Összeegyeztethető-e a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2007. október 30-án Luganóban aláírt egyezmény 23. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és (2) bekezdésével, ha a joghatósági kikötés olyan általános szerződési feltételekben szerepel, amelyekre az írásban megkötött szerződés egy olyan honlap hiperlinkjének feltüntetésével utal, amelyhez a hozzáférés lehetővé teszi az említett általános szerződési feltételekről való tudomásszerzést, azok letöltését és kinyomtatását anélkül, hogy azt a felet, amellyel szemben e kikötést alkalmazzák, kifejezetten felhívták volna arra, hogy az említett honlapon található rubrika bejelölésével fogadja el ezeket az általános szerződési feltételeket?”